

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ШВІДКОСТІ ОБІГУ ОБОРОТНИХ КОШТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ПРОВЕДЕННЯ ВЧАСНИХ ВИПЛАТ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

УДК: 331214.5:338.43

Вергун Т.В., студентка 4 курсу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація: Аналізовано динаміку заробітної плати в сільському господарстві. Розглянуто взаємозв'язок заробітної плати, зайнятості сільського населення, кількості працівників на аграрному підприємстві агрофірми ТОВ «Надія», запропоновано заходи щодо підвищення трудової зайнятості селян на основі вдосконалення системи матеріального стимулювання.

Ключові слова: сільське господарство, заробітна плата, сільське населення зайнятість, матеріальне стимулювання.

Annotation: The dynamics of wages in agriculture is analyzed. The interrelation of wages, employment of rural population, the number of employees at the agrarian enterprise of the "Nadiya" Ltd., is proposed, measures are proposed to increase the employment of peasants based on the improvement of the system of material incentives.

Key words: agriculture, wages, rural population employment, material stimulation.

Протягом останніх років аграрний ринок праці займає переважну позицію, однак господарства цього сектора мають обмежені можливості й вони ефективно функціонують лише тоді, коли створюються умови надійного та вигідного для підприємства збуту продукції, відповідно, за наявності соціальної інфраструктури та ефективного виробничого процесу. Отже, сільськогосподарській ринок праці потребує залучення інвестицій і структурних змін насамперед на сільські території [1].

В наш час проблематикою ведення обліку сільськогосподарських підприємств займається чимало науковців, у своїх трудах вони звертають увагу на матеріальне стимулювання й зайнятість сільського населення, що і є причиною гальмування розвитку сільських господарств. До таких науковців відносяться: Б. Пасхавер, М. Орлатий, О. Павловська, П. Саблук, В. Рябоконт, О. Шубравська. Тож для вирішення цього питання розглянемо аналіз динаміки рівня оплати праці на прикладі агрофірми ТОВ «Надія» за 2013-2017 рік її вплив на зайнятість сільського населення та кількість працівників, а також знайдемо альтернативу напрямів підвищення трудової зайнятості населення, зокрема шляхом удосконалення системи матеріального стимулювання в аграрному секторі.

Структура зайнятості населення віддзеркалює рівень соціально-економічного розвитку країни, у межах ринку праці сільське господарство має свої особливості, які є причиною складності визначення рівня зайнятості працівників цього сектору, у першу чергу ще зумовлено сезонному залученню працівників, але не зважаючи на це, зайняте населення в сільськогосподарській сфері займає найбільшій відсоток серед інших економічних видів діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2013-2017 роках [2]

(тис. осіб)

Види економічної діяльності	2013	2014	2015	2016	2017
Усього зайнято	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9
Сільське, лісове та рибне господарство	3308,5	3389,0	3091,4	2870,6	2866,5
Промисловість	3236,7	3170,0	2898,2	2573,9	2494,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4160,2	4269,5	3965,7	3510,7	3516,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1150,9	1163,6	1113,4	998,0	997,2
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1003,6	962,3	959,5	974,5	973,1
Освіта	1633,2	1611,2	1587,7	1496,5	1441,4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4

Агрофірма ТОВ «Надія» знаходиться в селі Стара Гнилиця на Харківщині, підприємство забезпечує робочі місця значній мірі його працездатного населення рис.1 [2,5].

Рис 1. Статистика
працевлаштування населення села
Стара Гнилиця за 2017-2018 рік

Рис 2. Показники заробітної
плати працівників
сільського господарства в агрофірмі
ТОВ «Надія»
за 2013-2017 рік

Протягом останніх років в аграріїв відзначається стабільний приріст заробітної плати, але він все одно значно менший ніж в несільськогосподарській сфері й не достатній для забезпечення сукупністю благ і послуг, необхідних для нормальної життєдіяльності робітника. Кількість вакансій у несільськогосподарських галузях обмежена, до того ж тут потрібні працівники високої кваліфікації, тому масової міграції з аграрної сфери в несільськогосподарський сектор не спостерігається. За відкритими інформаційними джерелами, що містять данні фінансової звітності було відстежено показники номінальної середньомісячної заробітної плати на підприємстві агрофірма ТОВ «Надія» за 2013-2017 рік рис. 2 [3,5]

Вищенаведені показники мають зростаючу тенденцію та перевищують нормативні показники. Та існує інша проблема, така як багатомісячна затримка у виплаті заробітної плати, зумовлена нестачею оборотних коштів неоплачувані відпустки за ініціативою адміністрації, розрахунки із працівниками продукцією.

Підвищення обігу грошових коштів може відбуватися за рахунок погашення заборгованостей, а саме впровадження заходів які сприятимуть

прискорення оборотних коштів на підприємстві.

Аналізуючи дебіторську заборгованість з урахуванням перегляду форм розрахунку та зниження терміну її погашення. Існує ряд стимулюючих факторів, серед них можуть бути: взаєморозрахунки з контрагентами на умовах попередньої оплати, встановлення ліміту заборгованості за кожним дебітором. Наявність довгострокових кредиторських заборгованостей дозволить підприємству сповільнити виплату грошових коштів своїм кредиторам. Належний облік кредиторської заборгованості, а саме контроль за переведенням частини довгострокової у поточну та її погашення, дозволить підприємству покращити обіг грошових коштів, тим самим підприємство матиме змогу збалансувати приплив та відплив бюджетних коштів на підприємстві.

Іншим тимчасовим шляхом вирішення проблеми стосовно недостачі оборотних коштів на підприємстві, агрофірмі ТОВ «Надія» слід звернути увагу на залучення населення бути орендодавцями паїв. Мотивацією для працюючих на підприємстві може слугувати підвищення ставки заробітної плати. Для підприємства на даному етапі розвитку вигідно мати як можна більше орендодавців, адже на придбання земельних ділянок потрібно мати не аби які додаткові кошти. Розрахунки з паєвщиками ведуться на підприємстві не в грошовій формі, що сприяє збереженню оборотних коштів.

Прискоренню оборотних коштів також сприяє управління затратами на виробництво, а саме їх зменшення яке може відбуватися за рахунок посіву більш врожайних культур.

Більшість аграрних підприємств стикаються з проблемою неефективності сільськогосподарського виробництва, низькою прибутковістю та зменшенням його темпу росту, що значно впливає на оплату праці, наслідком чого є демотивація робітників [4].

Для стимулювання сільськогосподарським підприємствам потрібно звертати увагу не тільки на своєчасну виплату заробітної плати, а й на залучення населення здавати в оренду свої паї, що в майбутньому сприятиме підвищенню оборотних коштів на підприємстві, між іншим підвищення обігу є запорукою погашення заборгованостей на підприємстві агрофірма ТОВ «Надія».

Література:

1. Лабунська С. В. Управлінський облік: навчальний посібник / С. В. Лабунська, Л. В. Безкоровайна // Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 352 с.
2. Україна у цифрах 2012: стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 248 с.
3. Праця в Україні у 2015 р.: стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 322 с.
4. Пасхавер Б. Й. Основні проблеми розвитку сільськогосподарського виробництва / Б. Й. Пасхавер, Л. В. Молдован, О. В. Шубравська // Економіка АПК. – 2012. – № 9. – С. 3–9.
5. Звітність підприємства ТОВ «Надія» за 2011-17 рік.

Науковий керівник,
д.е.н., проф.

Лабунська С. В.